

■ WERKPROGRAMMA

■ VOOR DE RAADSPERIODE 1990-1994

■ INHOUDSC. GAVE

	Blz.
Inleiding	1
Sociale vernieuwing	2
Stedelijke vernieuwing	7
Stadsvernieuwing	10
Milieu	13
Voorzieningen	16
Algemeen beleid	21
Financiën	23

■ **AAN DE RAAD**

Aangeboden door de collegevormende fracties van:
P.v.d.A., C.D.A. en D66.

■ **RAADSBSLUIT VAN 17 MEI 1990:**

Dit werkprogramma wordt voor kennisgeving aangenomen en wordt gehanteerd als toetsingskader voor de beoordeling van het door het College van Burgemeester en Wethouders te voeren beleid.

- 8.10. Om nieuwe initiatieven mogelijk te maken wordt getracht jaarlijks een bedrag van f 5 miljoen vrij te maken via het totale oud-voor-nieuw beleid.
- 8.11. De gemeente is voorstander van gezamenlijke uitvoering en financiering van projecten met het bedrijfsleven onder strikte voorwaarden van beperking van gemeentelijke financiële risico's, behoud van gemeentelijke invloed, alsmede inspraak en rechtszekerheid van de betrokken bewoners en belanghebbenden.
- 8.12. De controlefunctie van de afdeling Financiën zal worden versterkt, onder behoud van een gedecentraliseerde financiële verantwoordelijkheid bij de gemeentelijke afdelingen en diensten.
- 8.13. De opzet van de begroting zal zodanig worden gewijzigd dat de politieke doelstellingen beter controleerbaar zijn. Hiertoe wordt een duidelijke relatie gelegd met het werkprogramma.
- 8.14. Het college hecht aan het strikt in acht nemen van de budgetdiscipline.
- 8.15. De verbetering van de beleids- en beheerscyclus, zoals deze ter hand is genomen in de periode 1986-1990 zal krachtig worden voortgezet.

■ HOOFDSTUK 1. INLEIDING

- 1.1. De Collegevormende raadstrakties kiezen voor de periode 1990-1994 voor de volgende hoofdpunten van het beleid:
  - 1.1. Een evenwichtige aandacht voor sociale vernieuwing, stadsvernieuwing en stedelijke vernieuwing op een zodanige wijze dat deze elkaar versterken.
  - 1.2. Werkgelegenheid voor iedereen met een extra inspanning voor degenen die nog steeds tussen wal en schip vallen.
  - 1.3. Bevordering van bestuurlijke vernieuwing, democratisering, emancipatie en economische zelfstandigheid.
  - 1.4. Verbetering van de woningkwaliteit, voortzetting van de stadsvernieuwing in de oude wijken en uitbreiding naar de na-oorlogse wijken.
  - 1.5. Een actief milieubeleid op het gebied van groenvoorziening, edukatie, tegengaan van milieu-overlast, (her)gebruik van energieke en grondstoffen en het tegengaan van de automobiliteit.
  - 1.6. Een actieve invulling van de multi-culturele samenleving.
  - 1.7. Het zoveel mogelijk verbeteren van het voorzieningenniveau, speciaal voor de zwakkeren in onze samenleving.
  - 1.8. Krachtige bevordering van het openbaar vervoer om de milieuoverlast en de rol van de auto in de stad terug te dringen.
  - 1.9. Het scheppen van mogelijkheden voor nieuwe bouwlokaties dicht tegen de stad aan, in goed overleg met de regiogemeenten.
  - 1.10. Het verder gezond maken van de Utrechtse financiën.

■ HOOFDSTUK 2. SOCIALE vernieuwing

- 2.1. Utrecht zal een convenant afsluiten met de regering over de sociale vernieuwing. Uitgangspunt daarbij is een gedecentraliseerde en geïntegreerde aanpak, waarbij de verkoking bij de gemeente zelf wordt doorbroken en de samenwerking met het maatschappelijk middenveld wordt benadrukt.
- 2.2. Voor de intersectorale afstemming is een stedelijke coördinatie noodzakelijk die is gericht op het bevorderen van de samenhang, het bewaken van de voortgang en de toetsing van de hoofddoelstellingen.
- 2.3. Uitvoering van het beleid dient op wijk- of stadsdeelniveau te worden gecoördineerd, waarbij de samenwerking met het maatschappelijk middenveld en bewoners/doelgroepen wordt benadrukt. Met deze samenwerkingsverbanden worden contacten gesloten en aan deze samenwerkingsverbanden wordt een redelijke mate van autonomie toegekend.
- 2.4. In het sociaal-economisch beleid staat een beleid van twee elkaar versterkende sporen voorop. Het gaat om het benutten van de sterke kanten van Utrecht middels het aantrekken van werkgelegenheid en stedelijke vernieuwing, alsmede om een specifiek beleid gericht op werklozen en kansarmen middels arbeidsmarktbeleid, scholing en flankerend beleid. Snelle uitvoering van de nota "Werkend Perspectief" krijgt prioriteit.
- 2.5. In het werkgelegenheidsbeleid wordt gestreefd naar een goede samenwerking en afstemming tussen gemeente, andere gemeenten in de regio, bedrijfsleven, werknemersorganisaties, arbeidsbureau, onderwijs en welzijn.
- 2.6. De stimulering van werkgelegenheid gaat gepaard met een verantwoorde inpassing in sociale- en omgevingsvoorwaarden, o.a. met behulp van hinderwet en vestigingsstatuut.
- 2.7. Er wordt actief gebruik gemaakt van de mogelijkheden van banenpools en van de nieuwe jeugdwerkgarantiewet. De gemeente tracht sociale partners nauw te betrekken bij de uitvoering, ondermeer via het Regionaal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening.
- 2.8. Langdurig werklozen, allochtonen en herintreedsters krijgen voorrang in de deelname aan arbeidsprojecten. De gemeente stimuleert deze projecten door o.a. het beschikbaar stellen van

■ HOOFDSTUK 8. FINANCIEN

- 8.1. Utrecht streeft, o.a. in het kader van de sociale vernieuwing, naar een zo groot mogelijke decentralisatie van taken en middelen naar het gemeentelijk niveau met een maximum aan eigen verantwoordelijkheid.
- 8.2. In het artikel 12-proces staat voorop dat de schuldpositie van de gemeente wordt gesaneerd via substantiële bijdragen van het rijk en/of het gemeentefonds, uitgaande van het vermijden van een beduidend autonomie-verlies en een tijdens het proces niet groter worden van de negatieve saldireserve.
- 8.3. Streven naar een blijvend sluitende begroting is belangrijk in het kader van een verantwoorde financiële positie van de gemeente.
- 8.4. Het rapport van de Commissie Montijn waarin de noodzaak voor extra financiële middelen voor de vier grote steden wordt aangetoond, zal uitdrukkelijk aan de orde worden gesteld.
- 8.5. Bij het Rijk zal de gemeente ook bepleiten dat 100% van de bijstandslasten door de rijksoverheid zal worden vergoed. Daarnaast zal een verruiming van de middelen in het kader van de bijzondere bijstand worden bepleit.
- 8.6. De gemeente moet een actieve, stimulerende en corrigerende rol kunnen spelen. Hiertoe is o.a. noodzakelijk een zo hoog mogelijk (on)rendabel investeringsniveau ten behoeve van de stadsvernieuwing, het milieu en de overige fysieke en sociale infrastructuur.
- 8.7. Er wordt overgegaan naar een meer wijkgerichte budgettering.
- 8.8. De tarieven voor verleende diensten door gemeentelijke bedrijven dienen meer kostendekkend te zijn, afhankelijk van de draagkracht van de gebruiker, de mate waarin gebruik onvermijdelijk is en het maatschappelijk nut. In dat kader wordt tevens toeristenbelasting, baatbelasting en hondenbelasting (her)ingevoerd.
- 8.9. Er wordt bij het rijk aangedrongen op een zodanig alternatief voor de onroerend goedbelasting, dat heffing naar draagkracht van de gebruiker de grondslag vormt. Binnen het huidige belastingregime wordt een boventrendmatige verhoging niet wenselijk geacht, doch niet bij voorbaat uitgesloten.

- 7.7. Na de verruiming van de landelijke wettelijke regeling wordt een vergunningseis voor prostitutiebedrijven benut als instrument ter verbetering van de arbeidsomstandigheden van de prostitués en het voorkomen van de aantasting van het woon- en leefklimaat in de directe omgeving.
- 7.8. Een gelijkwaardige inbreng van bestuur, justitie en politie wordt bij de voorbereiding van het regionale beleidsplan nagestreefd.
- 7.9. De gemeenteraad wordt vooral geraadpleegd bij de voorbereiding en uitvoering van het lokaal gerichte politiebeleid, alsmede bij de afstemming tussen het lokaal gerichte politiebeleid en het bovenlokale beleid.
- 7.10. De gemeenteraad wordt vooral geraadpleegd bij de voorbereiding en uitvoering van de (jaarlijks vast te stellen) actieplannen van de basiseenheden (districten).
- 7.11. Er zal vorm worden gegeven aan een samenhangend reclamebeleid. In verband daarmee zal een onderzoek plaatsvinden naar de totale hoeveelheid reclame die de burgers "op straat" tegenkomen (abri's, mupi's, "sandwich-cars", zeppelins, indibus-reclame etc.) alsmede naar instrumenten om uitwassen te voorkomen. Binnen één jaar zullen de resultaten van dit onderzoek tezamen met een pakket maatregelen aan de Raad gepresenteerd worden.
- 7.12. Bezien zal worden of het mogelijk en wenselijk is gemeentelijke loketten ook buiten de gebruikelijke uren open te stellen voor het publiek, bijvoorbeeld op koopavonden en zaterdag.

- 2.9. boventallige arbeidsplaatsen, instroomprojecten, maximale benutting van subsidies bij andere overheden en instellingen en een samenhangend scholingsaanbod.
- 2.10. Een integraal opvangmodel voor nieuwkomers in onze samenleving wordt opgezet met voorzieningen voor kinderopvang, opvangklassen voor kinderen in de leerplichtige leeftijd, alfabetisering en beroepsopleidingen voor (jong)volwassenen. Individuele participatie-trajecten en een goed volgsysteem zijn hierbij van belang.
- 2.11. Onderzocht wordt hoe bedrijfsleven en de non-profit sector gestimuleerd kunnen worden meer personeel uit de doelgroepen in dienst te nemen. Mogelijkheden liggen in contract compliance, convenanten en het opdrachtenstatuut. Daarbij zal worden getracht op grote schaal vroegtijdig tot heroriënteringsgesprekken te komen. Het vestigingsbeleid, gericht op werkgelegenheid voor de eigen werkeloze beroepsbevolking, wordt geïntensiveerd.
- 2.12. In het kader van de nieuwe Arbeidsvoorzieningswet wendt de gemeente haar invloed aan ten gunste van een goed doelgroepenbeleid, o.a. door bij het bedrijfsleven aan te dringen op het benutten van bestaande scholings- en werkgelegenheidsfondsen.
- 2.13. Bij werving, selectie en aanstelling van gemeentepersoneel krijgen vrouwen, alloctonen en gehandicapten de voorkeur als zij aan de functie-eisen voldoen of hieraan binnen een redelijke termijn kunnen voldoen. Bij gehandicapten gebeurt dit o.a. via doorstroming uit de sociale werkvoorzieningen. Doorstroming van laaggeschoold personeel wordt bevorderd.
- 2.14. In 1994 moet het gemeentelijk personeelsbestand voor 10% bestaan uit alloctonen en voor 5% uit gehandicapten. Zonodig zullen maatregelen getroffen worden ten aanzien van de diens-ten die deze percentages niet halen.
- 2.15. In het gemeentelijk personeelsbeleid wordt het emancipatiebeleid voor vrouwen versterkt, o.a. door maatregelen om het aantal vrouwen op hoge posten te verhogen, deeltijdarbeid met gelijke rechten en kansen als voltijdbanen en het behoud van functies waarin voornamelijk vrouwen werken.
- 2.16. Utrecht treedt in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de grote steden om tot een verdere verkorting van de arbeidsduur te komen met als doelstellingen het vergro-

ten van werkgelegenheid en het bevorderen van vrouwemancipatie.

- 2.16. Bij de uitvoering van het fraudebeleid staat politieke controle door het democratisch gekozen bestuur en bescherming van de persoonlijke levens-sfeer van de uitkeringsgerechtigde voorop.
- 2.17. De gemeente maakt een krachtige voortgang met het ingezette actief minimabeleid. Hieronder vallen voortzetting en uitbreiding van een goede voorlichting, schuldsanering, het beter benutten van de mogelijkheden van bijzondere bijstand, het ontzien van voorzieningen die vooral door mensen met een minimuminkomen worden gebruikt en van het in 1989 ingezette reductiebeleid.
- 2.18. Bij het rijk wordt aangedrongen op verruiming van de kwijtscheldingsnormen.
- 2.19. Zomervakantie-activiteiten voor kinderen en activiteiten om de stad te verlevendigen voor hen die niet op vakantie kunnen, worden bevorderd. Het Noorderbad blijft open.
- 2.20. De gemeente bepleit bij het Rijk het ongedaan maken van de voordeurdelerskorting.
- 2.21. Inspraakprocessen worden nauwkeurig bezien op hun effectiviteit teneinde een zo groot mogelijke invloed en participatie van de bevolking te krijgen bij gemeentelijke plannen of plannen waar de gemeente bij betrokken is.
- 2.22. Bij de reorganisatie van het gemeentelijk apparaat zal de Perspektiefschets als referentiekader dienen, met in achtneming van de nadere besluiten dd. 12 december 1989 van het College van Burgemeester en Wethouders.
- 2.23. Binnen de gehele gemeentelijke organisatie worden zelfbeheer en contractmanagement toegepast. De politieke controlerol van de gemeenteraad wordt versterkt. De gemeenteraad stelt de kontrakten vast en voert de eindcontrole op de uitvoering ervan.
- 2.24. De gemeentelijke organisatie dient meer burgervriendelijk te functioneren. De gemeente gaat wijksgewijs werken volgens een duidelijke mandatering aan ambtelijk apparaat, bestuurlijke verantwoordelijkheid en financieel beleid, zodat de burger nadrukkelijk wordt betrokken bij de totstandkoming van het beleid.

■ HOOFDSTUK 7. ALGEMEEN BELEID

- 7.1. Er komt een raadscommissie ad hoc over bestuurlijke vernieuwing. De commissie formuleert aanbevelingen over drie hoofdthema's:
  - a. wijksgewijze werken (kern-begrippen: betrekken bewoners bij plannen, bewonersondersteuning, wijkbureau's, sociale vernieuwing, wijkperspectieven);
  - b. inspraak en democratisering ten behoeve van plannen voor de totale stad en de plaats van de stad in de regio (kern-begrippen: structuurplan, stedelijke vernieuwing, relaties wonen-werken-verkeer, ruimtelijke ordening);
  - c. verhoudingen tussen, en besluitvorming door de raad, college, raadscommissies en de bevolking (kern-begrippen: werkwijze commissies, referendum).
- 7.2. Initiatieven vanuit de bevolking in het kader van internationale solidariteit worden via de SISU waar mogelijk ondersteund. Naast de vriendschapsband met León zullen met name samenwerkingsprojecten met steden in Oost-Europese landen en frontlijnstaten in Zuidelijk Afrika worden ondersteund. In samenwerking met LOTA wordt het anti-apartheidsbeleid voortgezet.
- 7.3. Bij de aanpak van criminaliteit is samenwerking erg belangrijk. Vooral ten aanzien van lokale criminaliteit in de gezamenlijke aanpak van politie, gemeente, bewoners en bedrijven van wezenlijk belang. Er dient gezocht te worden naar mogelijkheden om burgers meer te betrekken bij het politiewerk; dat kan door gerichte voorlichting op scholen, het verzorgen van cursussen in buurthuizen en het voeren van campagnes waarin burgers op hun verantwoordelijkheden worden gewezen.
- 7.4. Het beleid ter voorkoming en bestrijding van vandalisme wordt voortgezet.
- 7.5. In het kader van verkeersveiligheid wordt extra aandacht besteed aan gerichte controles op overtreedingen die de meeste ongevallen veroorzaken.
- 7.6. Het bestrijden van racisme, seksisme en homohaat is een van de belangrijkste aandachtspunten binnen het gemeentelijk antidiscriminatiebeleid.

- 6.42. De culturele activiteiten in de stad worden op samenhangende wijze gepresenteerd via een gemeenschappelijke cultuur-agenda en centrale promotie-activiteiten.
- 6.43. De gemeente streeft ernaar dat culturele uitingen van alloch-tonen op alle terreinen mogelijk zijn in samenwerking met de eigen organisatie.
- 6.44. De gemeente bevordert het tot stand komen van een samen-werkingsverband tussen lokale en provinciale omroep. De lo-kale omroep in Utrecht blijft gehandhaafd en zal waar nodig ondersteund worden. De mogelijkheden tot het verkrijgen van inkomsten uit reclame dienen maximaal te worden benut, zo-dra dit kan.
- 6.45. De gemeente bevordert de handhaving van de eigen plaats van de allochtone omroep-activiteiten binnen de lokale omroep.
- 6.46. De gemeente stimuleert de beoefening van amateursport door middel van een voorwaardenschepend beleid.
- 6.47. Initiatieven vanuit de sportverenigingen, gericht op deelname van de doelgroepen, worden ondersteund.
- 6.48. De bestaande sportaccommodaties worden aangepast aan ver-anderende sportwensen en geschikt gemaakt voor multi-functi-oneel gebruik.
- 6.49. De gemeente bevordert dat internationale sportevenementen in Utrecht plaatsvinden.

- 2.25. Voorwaarde voor wijksgewijs werken is een eenduidige wijk-indeling die de gehele stad beslaat. Het college zal op korte ter-mijn met een voorstel komen tot een indeling in wijken als-mede de effectuering daarvan.
- 2.26. Aan de organisaties van het maatschappelijk middenveld m.n. op het gebied van de volkshuisvesting, volksgezondheid, maat-schappelijke dienstverlening en het sociaal-cultureel werk zal worden gevraagd organisatie en werkwijze af te stemmen op de vast te stellen wijkindeling.
- 2.27. In de sfeer van de intensieve zorg, waaronder flankerende ouderenvoorzieningen, worden werkprojecten opgezet waarbij werklözen zinvol ingezet zullen worden.
- 2.28. De bewonersondersteuning wordt wat betreft specifieke bouw-technische en juridische ondersteuning stedelijk georganiseerd. De algemene ondersteuning en het renovatiebuurtwerk worden ondergebracht bij de wijkwelzijnsorganisaties.
- 2.29. De gemeente blijft de emancipatie bevorderen via een doel-groepenbeleid ten opzichte van vrouwen, migranten, ouderen, jongeren, gehandicapten en homoseksuele mannen en vrou-wen. Daartoe worden jaarlijks actieprogramma's opgesteld die alle relevante beleidsonderdelen bestrijken.
- 2.30. Versterken van de zelfstandigheid en bestrijden van discrimi-natie is van toepassing op alle doelgroepen.
- 2.31. In het minderhedenbeleid krijgen projecten op het gebied van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt voorrang, toegespist op het voorkomen van uitval van migranten. Een instelling in het kader van het leerlingwezen kan daarbij worden ingeschakeld.
- 2.32. Gerichte activiteiten ten behoeve van 0-4 jarige allochtone kin-deren zullen worden opgezet. De instroom van allochtone peuterwerkers en leiders in kinderdagverblijven wordt be-vorderd.
- 2.33. In nauwe samenhang met wijkvoorzieningen het versterken van de school als 'natuurlijke' ontmoetingsplaats tussen ouders en kinderen. Hierbij kan gedacht worden aan het stimu-leren van nevengebruik van lokalen buiten en binnen schooltijd ten behoeve van naschoolse activiteiten, voorschoolse opvang, basiseducatie, amateurstische kunstbeoefening en het herin-richten en ook buiten schooltijd openstellen van het school-plein als speelplaats.
- 2.34. Daarbij dient bewerkstelligd te worden dat scholen de beschik-king krijgen over concierges via werkgelegenheidsmaatregelen.

■ HOOFDSTUK 3. STEDELIJKE VERNIEUWING

- 3.1. Utrecht neemt haar verantwoordelijkheid als grote stad in de randstad door het bevorderen van de economische motorfunctie in goed overleg met provincie en randgemeenten en onder randvoorwaarden van hoogwaardig openbaar vervoer, inpassing in milieu en landschap en afstemming van wonen en werken. In overleg met provincie en randgemeenten wordt gestreefd naar een beter bestuurlijk samenwerkingsmodel en wordt het maken van afspraken over fasering, typering en promotie van bedrijfsterreinen bevorderd.
- 3.2. Alleen in nauwe regionale samenwerking kan uitvoering worden gegeven aan het uitgangspunt het openbaar vervoer krachtig te bevorderen en de rol van de auto terug te dringen. Hier toe wordt de tot standkoming van een vervoerregio nagestreefd.
- 3.3. De ruimtelijke ontwikkeling van Utrecht wordt minder gericht op stedelijke verdichting en meer op stedelijke uitbreiding, waarbij afhankelijk van het te kiezen model in eerste instantie aan uitbreiding in westelijke en zuidelijke richting wordt gedacht, uitgaande van de filosofie van de compacte stad. Hiertoe wordt in overleg met de randgemeenten een structuurplan (schets) voor het stadsgewest opgesteld. Met provincie en randgemeenten zal overleg worden gevoerd over de ruimtenood in Utrecht.
- 3.4. Voor de gemeente wordt een nieuw globaal structuurplan of beleidsplan opgesteld, dat als geïntegreerd toetsingskader dient voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.
- 3.5. Het beginsel dat grond in erfpacht wordt uitgegeven, blijft gehandhaafd.
- 3.6. Uitgangspunt bij vernieuwingsprocessen is behoud van de historische structuur en van monumentale panden. De mogelijkheid voor het aanwenden van private geldbronnen voor de monumentenzorg wordt optimaal benut.
- 3.7. Bij nieuwbouw en woningverbetering moet meer ruimte worden geboden voor een goede architectonische invulling. In de regel moet nieuwbouw aansluiten bij de bestaande bebouwing en passen in het totale wijk- en stadsbeeld.

- 6.30. De gemeente bevordert de samenwerking tussen wijkverpleging, gezondheidszorg, dienstencentra, alarmcentrale en andere organisaties om te komen tot een "zorg op maat".
- 6.31. Initiatieven met betrekking tot eerstelijnszorg, gezondheidsvoorlichting, preventie en versterking van de positie van de patiënt zullen worden ondersteund, met name in de achterstandswijken.
- 6.32. Preventie en hulpverlening zijn van belang in de drukghulpverlening en aidsbestrijding. Speciale aandacht zal worden besteed aan de hoogste risicogroepen.
- 6.33. Het gemeentelijk actieprogramma tegen seksueel geweld zal voortdurend worden bijgesteld en geïntensiveerd.
- 6.34. De gemeente bevordert dat zoveel mogelijk mensen actief en passief van de voordelen van de cultuur profiteren, waarbij bijzondere aandacht besteed wordt aan de amateuristische kunstbeoefening.
- 6.35. De gemeente bevordert dat de verschillende instellingen voor kunstzinnige vorming in de stad door grotere coördinatie en/of een samenwerkingsverband tot een groter bereik van hun activiteiten komen, en tot een kwaliteitsverbetering van de amateuristische kunst.
- 6.36. In het podiumbeleid wordt een breed aanbod nagestreefd waarin ruimte wordt gelaten voor vernieuwende kunst.
- 6.37. De gemeente poogt onder meer met behulp van sponsors het organiseren van culturele projecten in de stad Utrecht te stimuleren.
- 6.38. Samenwerking van de galerieën wordt gestimuleerd.
- 6.39. Er komt een gezamenlijke presentatie van de Utrechtse musea.
- 6.40. Er wordt een permanent overleg gestart tussen de verschillende kunstvakopleidingen.
- 6.41. De gemeente bevordert de oprichting van een circuit ten behoeve van rouwing van culturele en andere activiteiten, bij voorkeur in ruimten van het sociaal-cultureel werk.

- 6.21. Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten wordt tegengegaan c.a. door een verbeterde continue schoolloopbaan Basis onderwijs - Voortgezet onderwijs en een verbeterde opvang en begeleiding van leerlingen in school. In combinatie hiermee zal er aandacht zijn voor een samenhangend stedelijk georganiseerde opvang en begeleiding van ongemotiveerde leerlingen/hardnekkige spijbelaars.
- 6.22. Het vergroten van het aantal allochtonen dat de Nederlandse taal schriftelijk en mondeling beheerst is een belangrijke prioriteit in de volwasseneneducatie.
- 6.23. Aan de basiseducatie worden extra faciliteiten toegekend t.b.v. werving, doorstroming naar intensieve cursussen en vervolgopleidingen en ter voorkoming van wachtlijsten.
- 6.24. Er komt een voldoende aanbod van intensieve cursussen Nederlands in het dag/avondonderwijs t.b.v. hoger opgeleiden.
- 6.25. Er wordt (jaarlijks) een Educatief Plan opgesteld, waarin aandacht wordt besteed aan:
  - het bevorderen van de kwaliteiten van en de onderlinge afstemming in de programma's van de basiseducatie, het CBB en de projecten Mensen zonder Werk;
  - de deelname van langdurig werklozen, herintredende vrouwen en allochtonen;
  - de doorstroming naar en afstemming op vervolgopleidingen.
- 6.26. De gemeente stimuleert en ondersteunt initiatieven om te komen tot een Internationale School in de regio.
- 6.27. Bij alle vormen van volwasseneneducatie worden voldoende mogelijkheden van kinderopvang geboden.
- 6.28. Er vindt uitbreiding plaats van halve- en hele dagopvang bij gesubsidieerde kinderdagverblijven. De voorzieningen voor kinderopvang worden goed gespreid over de stad en deelname van allochtone kinderen wordt bevorderd. Inkoop van kindplaatsen door het bedrijfsleven wordt krachtig aangemoedigd. Bij kinderopvang behoort ook publiek-private samenwerking tot de mogelijkheden.
- 6.29. Er wordt gestreefd naar een wijksgewijs opgebouwd netwerk van voorzieningen voor ouders. De verzorgingstehuizen dienen een grotere wijkfunctie te krijgen.

- 3.8. Er worden mogelijkheden geboden voor experimentele bouw, waarbij de nadruk ligt op energiezuinig en flexibel bouwen en ruimte wordt geboden voor milieu-woningen.
- 3.9. Minstens 10% van de nieuw te bouwen woningen in de sociale huursektor moet speciaal geschikt zijn voor ouders. Onverlet de prioriteit voor de sociale huursektor wordt via het grond-uitgiftebeleid de bouw van ouderenwoningen in de ongesubsidieerde sector gestimuleerd.
- 3.10. Ook voor gehandicapten worden geschikte woningen gebouwd. De grote huisvestingsproblematiek van jongeren wordt voortvander en in regionaal verband aangepakt, o.a. door de corporaties te vragen het kameraanbod te vergroten.
- 3.11. Het autogebruik wordt ontmoedigd en teruggedrongen in samenhang met een grote uitbreiding en verbetering van het openbaar vervoer, verhoging van de verkeersveiligheid en terugdringing van de milieu-overlast. Een krachtig en samenhangend parkeerbeleid is hierbij essentieel.
- 3.12. Als onderdeel van een regionaal openbaar vervoerssysteem en samenhangend met de toekomstige ontwikkeling van de stad, wordt doorgegaan met de werkzaamheden ten behoeve van de ondergrondse doortrekking van de tram door de binnenstad. Voorwaarden zijn dat er voldoende bijdragen van het Rijk komen voor investeringen en exploitatie, dat de rest van het openbaar vervoer tenminste op peil blijft en dat het om aan de (binnen)stad aangepast materieel gaat. Aanleg van de tramverbinding zal gepaard moeten gaan met het verregaand autoverij maken van de binnenstad, rekening houdend met belanghebbenden-, laad- en losverkeer en gehandicapten.
- 3.12. Op kort termijn wordt de Raad een principe-uitspraak gevraagd teneinde bovengrondse doortrekking van de tram door de binnenstad mogelijk te maken, in het geval ondergronds doortrekken technisch en financieel niet haalbaar blijkt. Daarnaast zal de Raad worden voorgesteld aanvullend te onderzoeken of alternatieve oplossingen qua vervoerwaarde, milieu-effecten, terugdringing van de auto en financiering gelijkwaardig zijn aan bovengrondse doortrekking van de tram via het tracé Janskerkhof-Nobelstraat-Kruisstraat. Over het resultaat van het onderzoek zal opnieuw inspraak worden georganiseerd, waarna de Raad een besluit neemt.
- 3.12. Er worden duidelijke stappen gezet naar het op den duur auto-vrij maken van de binnenstad. Daartoe worden parkeergarages voor langparkeerders aan of buiten de rondweg of aan de rand van de stad opgezet, door middel van goed openbaar vervoer

met de binnenstad verbonden. Binnen de rondweg dienen garages te zijn, bestemd voor bewoners en belanghebbenden. Parkeergarages voor kortparkeerders zijn binnen de rondweg alleen toegestaan als tenminste eenzelfde aantal parkeerplaatsen op de openbare weg wordt vrij gemaakt.

- 3.13. Het straatparkeren in de binnenstad wordt fors gereduceerd. De grachten worden parkeerarm. Als eerste stap naar een autovrije binnenstad worden Neude en Janskerkhof parkeervrij gemaakt.
- 3.14. Op stadsgewestelijk niveau wordt gestreefd naar afstemming en aanscherping van de parkeernormen voor woon-werk-locaties.
- 3.15. Het gebruik van taxi's wordt gestimuleerd, onder meer door in fysieke zin ruimte te scheppen en door in overleg met taxi-ondernemingen experimenten te starten met bijvoorbeeld groepsvervoer.
- 3.16. Er komt een netwerk van veilige en directe fiets- en voetgangersroutes, met name naar concentraties van werkgelegenheid en voorzieningen, inclusief het U.C.P.-gebied. Tevens komt er meer ruimte voor bewaakte en onbewaakte fietsenstallingen. Het aantal veilige en aantrekkelijke routes voor fietsers en voetgangers wordt zodanig uitgebreid dat een omslag in de voermiddelenkeuze bereikt kan worden.
- 3.17. De betrokkenheid van belanghebbenden en buurten bij grootschalige vernieuwingsprocessen zal worden vergroot.
- 3.18. Alle plannen voor de gebouwde omgeving worden getoetst op milieu-eisen, op sociale veiligheid en toegankelijkheid voor gehandicapten.
- 3.19. Een breed pakket maatregelen moet bijdragen aan het weren van doorgaand verkeer, het ontlasten van de wijken en het ruim baan bieden aan het openbaar vervoer. Infrastructurele maatregelen zullen per slado altijd aantoonbaar moeten leiden tot een vermindering van de totale verkeers-capaciteit. In principe worden geen nieuwe wegen, zoals de "randweg door Pijlsweerd" en het "Kruisvaart-tracé" aangelegd. Definitieve besluitvorming vindt plaats bij de Nota Hoofdwegenstructuur.
- 3.20. De toegankelijkheid van openbare gebouwen en wegen voor gehandicapten zal verder worden vergroot.

- 6.11. Er wordt gestreefd naar voorschoolse opvang waarvan alle 0-4-jarige kinderen gebruik kunnen maken, begeleid door Nederlandse en allochtone begeleid(st)ers. Het doel is kinderen spelenderwijs met elkaar en met de Nederlandse taal in contact te brengen. Aansluitend daarop volgt intensieve ontwikkeling van de Nederlandse taal.
- 6.12. Daartoe wordt het O.E.T. opgenomen in het schoolwerkplan en geïntegreerd in een breder onderwijsaanbod, waarbij de eigen taal gericht is op een verbeterde verwerving van het Nederlands. In het S.O. wordt het O.E.T. aangeboden.
- 6.13. Het aandeel van allochtone leerkrachten in de schoolteams wordt vergroot door een gerichte voorlichting en werving in het V.O., door een voorkeursbehandeling bij sollicitaties. Door om-scholingsprogramma's van hoger opgeleiden en O.E.T. leerkrachten en door het op experimentele basis aanstellen van allochtone onderwijsassistenten in de onderbouw.
- 6.14. Een voldoende mate van spreiding van openbaar (basis)onderwijs blijft gegarandeerd en wordt waar nodig bevorderd.
- 6.15. Bij fusies geldt als regel dat openbare scholen openbaar blijven. Bij hoge uitzondering kan van deze regel worden afgeweken en slechts dan, als het alternatief algemeen bijzonder onderwijs is.
- 6.16. De deelname van vrouwen in de schoolleiding wordt bevorderd door positieve actie.
- 6.17. Binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders wordt de autonomie van de openbare scholen vergroot. De positie van de medezeggenschapsraden en ouderraden wordt versterkt. De participatie van allochtone ouders wordt bevorderd.
- 6.18. De positie van het openbaar voortgezet onderwijs wordt versterkt.
- 6.19. De gemeente bevordert een gezamenlijke en ongeselecteerde doorstroming naar het V.O. De vorming van brede schoolgemeenschappen van l.b.o. t/m v.w.o. wordt bevorderd.
- 6.20. In het V.O. wordt in het kader van de emancipatie het aandeel van zorgvakken en technische vakken voor jongens en meisjes uitgebreid. De studie- en beroepskeuzebegeleiding van meisjes wordt versterkt.

■ HOOFDSTUK 6. VOORZIENINGEN

- 6.1. Kwaliteitsverbetering van het jeugd- en volwassenenonderwijs vormt het centrale uitgangspunt van het gemeentelijk beleid.
- 6.2. Een verdergaande bestuurlijke en beleidsmatige afstemming tussen O.V.B., het S.C.W., het minderhedenbeleid, het emancipatiebeleid, het scholingsbeleid, de basiseducatie en de opvang van 0 - 4 jarigen wordt - waar mogelijk op wijkniveau - bevorderd. In breder perspectief worden relaties gelegd naar gezondheidszorg en het huisvestingsbeleid.
- 6.3. Op het gemeentelijk aandeel in het O.V.B. wordt niet bezuinigd. Het streven is dit aandeel te verhogen.
- 6.4. Verschillende (gemeentelijke) subsidiestromen worden gebundeld in een totaalbudget, waaruit tenminste O.V.B.-activiteiten, de onderwijsverzorging en de (na)scholing worden gesubsidieerd. Een substantieel deel van de zgn. Oort-gelden wordt bestemd voor de opvang van allochtone 0 - 4 jarigen. Met de participanten in het O.V.B. worden contracten gesloten, waarin concreet, doel- en resultaatgericht de activiteiten staan uitgewerkt. Versnippering van middelen wordt voorkomen.
- 6.5. De samenhang tussen een goede inhoudelijke inzet van O.V.B. schoolfaciliteiten, het zorgverbredingsbeleid, de onderwijsverzorging en nascholing in aansluiting op de gebiedwijze aanpak wordt bevorderd.
- 6.6. Het S.A.C. heeft een coördinerende rol in de onderwijsvernieuwing en het ondersteuningsaanbod, dat is gericht op het bestrijden van onderwijsachterstanden.
- 6.7. Extra ondersteuning kan worden geboden aan scholen met een hoog percentage aan kinderen uit achterstandssituaties en aan scholen met een snel veranderende schoolpopulatie.
- 6.8. Alle openbare O.V.B. scholen participeren in het gebiedenbeleid.
- 6.9. In de samenstelling van schoolteams en in het onderwijsaanbod komt het karakter van de multiculturele samenleving zoveel mogelijk tot uiting. Ouders van allochtone kinderen worden voorlicht over het Nederlandse onderwijs.
- 6.10. Een verbeterde opvang van nieuwkomers - neveninstromers wordt bevorderd.

- 3.21. Het Utrecht City Project zal worden uitgevoerd onder randvoorwaarden van een sterke vergroting van de woontuinkte, een optimale sociale veiligheid, terugdringing van het autoverkeer, bevordering van het openbaar vervoer, herstel van historische lijnen, creatieve architectuur, het voorkomen van monoculturen en een duidelijke afgrenzing en goede overgang naar de omliggende stadsvernieuwingsgebieden. De gemeente streeft ernaar dit project uit te voeren in goede samenwerking met de private partners bij een voor de gemeente bij voorkeur rendabele planuitvoering.
- 3.22. Om een grotere rechtszekerheid te bereiken en de stedelijke ontwikkeling te beheersen wordt het opzetten van bestemmingsplannen versneld. Nieuwe bestemmingsplannen zullen globaler van opzet worden mede teneinde volledige benutting van de toegewezen woningcontingenten zeker te stellen.
- 3.23. In het kader van de opzet en uitvoering van stedelijke projecten, zoals het Utrecht City Project, wordt een goede permanente overlegstructuur opgezet tussen gemeente, investeerders, belanghebbenden en comité's van aangrenzende buurten.
- 3.24. In tot het beschermd stadsgezicht behorende gebieden zal behoud en versterking van de historische structuur uitgangspunt zijn.
- 3.25. Binnen het intensiveren van het wegwerken van de onderhoudsachterstand van straten en wegen zal een en ander planmatig worden aangepakt.

■ HOOFDSTUK 4. STADSVERNIEUWING

- 4.1. De verbetering van de oude wijken wordt met kracht voortgezet, terwijl daarnaast middelen worden vrijgemaakt voor het beheer, onderhoud en verbetering van de na-oorlogse wijken, o.a. met behulp van de wijkperspectieven. Centraal zullen staan de verbetering van de fysieke en sociale infrastructuur. Preventieve maatregelen moeten grootschalige achterstandsituaties voorkomen.
- 4.2. Ten behoeve van de uitvoering van de wijkperspectieven worden voldoende middelen ter beschikking gesteld. De uitvoering geschiedt in nauw overleg met de betrokkenen uit de buurten.
- 4.3. In de besteding van de stadsvernieuwingsgelden wordt de nadruk gelegd op de buurten die tot op heden te weinig aan de beurt zijn geweest: Utrecht-Noord en Utrecht-West.
- 4.4. Bezien wordt of de vijf wijkburo's ook op andere terreinen dan de stadsvernieuwing meer taken en bevoegdheden kunnen krijgen. Een en ander zal gepaard dienen te gaan met uitbreiding c.q. verschuiving van menskracht bij/naar de wijkburo's.
- 4.5. Het beleid gericht op herstel en vervanging van de bestaande woningvoorraad wordt geïntensiveerd opdat de VHP-doelstellingen worden gerealiseerd. Met name woningverbetering op projectmatige basis wordt geïntensiveerd.
- 4.6. De invloed van bewoners op de (opstelling van de) plannen van het wijkbureau wordt vergroot.
- 4.7. Bezien wordt of ook voor na-oorlogse wijken een soortgelijke deconcentratie van gemeentelijke activiteiten kan plaatsvinden.
- 4.8. Het anti-speculatiebeding wordt ingebouwd bij de subsidieverstreking voor monumentale restauraties van particuliere eigenaars.
- 4.9. De gemeente zorgt ervoor dat alle beschikbare contingenten woningwetwoningen worden benut, opdat er voldoende goedkope woningen voor de laagste inkomens beschikbaar zijn. Daarnaast moeten er meer koopwoningen en duurdere huurwoningen worden gebouwd.

- 5.21. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om milieu-vriendelijke bedrijven in de stad premies te geven. Ook wordt een groen-certificaat ingevoerd.
- 5.22. De milieu-politie zal beter worden toegerust om milieu-delicten doelmatiger aan te pakken.
- 5.23. Het initiatief wordt genomen om in overleg met de provincie te komen tot een inventarisatie van de verontreiniging van de Utrechtse waterwegen en onderwaterbodems. Op basis hiervan wordt een reinigingsplan opgesteld.
- 5.24. Naast een actief bestrijdingsbeleid wordt op korte termijn een actieplan opgesteld voor maatregelen, voorlichting en handhaving tijdens smog-periodes.
- 5.25. Om geluidhinder ten gevolge van het verkeer te beperken en om woonwijken veiliger te maken zal het aantal 30 km-zones fors worden uitgebreid.
- 5.26. Er wordt een gemeentelijk dierenbeleid geformuleerd.
- 5.27. In het kader van het arbeidsmarktbeleid worden projecten opgezet die een impuls aan het milieubeleid kunnen geven, zoals gescheiden afvalinzameling en energieteams.

- 5.11. Er wordt een composteerinrichting in het stadsgewest tot stand gebracht. Het gescheiden inzamelen van afval wordt krachtig bevorderd.
- 5.12. De sanering van vervuilde grond wordt met kracht voortgezet, uitgaande van verwijdering van de verontreiniging. Daarna wordt een meerjarenplanning tot het jaar 2000 opgesteld.
- 5.13. Bij de beoordeling van bouwplannen ter uitvoering van het facetbestemmingsplan spoorwegverduubeling zullen de milieu- en geluidseisen nauwlettend in de gaten worden gehouden.
- 5.14. Er worden maatregelen genomen om de overlast van hondenpoep aanmerkelijk te verminderen. (Mede-)gefinancierd met bijdragen van hondenbezitters.
- 5.15. De hoeveelheid te strooien zout bij gladheid wordt verminderd.
- 5.16. Milieu-onvriendelijke bedrijven worden geconcentreerd.
- 5.17. Het gebruik van energie en grondstoffen wordt zoveel mogelijk beperkt. Het Energieplan wordt uitgevoerd. Schone energie-opwekking wordt uitgebreid door het stimuleren van de toepassing van zonne-energie bij woningen en kantoren. Voor milieu-onvriendelijke grondstoffen worden alternatieven ingevoerd. Bij de bouw en verbouw van zowel woningen als overige gebouwen zullen energiebesparende en milieuvriendelijke bouwmethoden worden gebruikt; de gebouwen zelf dienen energiezuinig en duurzaam te zijn.
- 5.18. Innovatie-activiteiten ten behoeve van de opwekking van alternatieve energie en voor experimenten op het gebied van milieubeheer worden bevorderd.
- 5.19. De gemeente vervult een voorbeeldfunctie voor milieu-vriendelijke methoden. De implicaties van deze voorbeeldfunctie voor de gemeentelijke organisatie worden uitgewerkt in het genoemde milieuplan en in het in opbouw zijnde interne milieuzorgsysteem. Daartoe zal het gemeentelijk autopark overgaan op milieu-vriendelijke technieken.
- 5.20. Het risico van vervoer en opslag van gevaarlijke stoffen in de stad zal worden beperkt, mede door een adequaat voorlichtingsbeleid. De routes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen worden vastgelegd in het verkeerscirculatieplan.

- 4.10. Er vindt een krachtige stimulering van regionale samenwerking op het terrein van de volkshuisvesting plaats. Deze samenwerking betreft ondermeer bouwlocaties, regionaal VHP en woonruimtetoeiding.
- 4.11. Wanneer de komende jaren regionale afspraken worden gemaakt over volume en differentiatie van nieuwbouwalocaties moet gestreefd worden naar een aanmerkelijk percentage sociale bouw in de regio, opdat de druk op de Utrechtse woningmarkt wordt verlicht.
- 4.12. Toewijzing van woningen blijft geschieden op basis van urgentie, huur en inkomen. Het gebruik van individuele huursubsidie wordt bevorderd, o.a. door een actieve voorlichting. In deze collegeperiode wordt op krachtige wijze uitvoering gegeven aan de beleidsvoornemens zoals geformuleerd in de Nota Doorstrooming.
- 4.13. Er wordt overwogen om het Gemeentelijk Woningbedrijf te privatiseren, eventueel gecombineerd met afstoten van een deel van het woningbezit aan de corporaties en in voorkomende gevallen afstoten van verspreid restbezit zonder sociale functie aan zittende huurders. Randvoorwaarden zijn de belangen van de zittende bewoners, verbetering en herschikking van het bezit, greep van de gemeente op de toewijzing en aanpak van de financiële problematiek.
- 4.14. Na evaluatie van de proef met het voorkeursrecht wordt bezien of en hoe dit instrument in meer gebieden kan worden toegepast. Teneinde speculatie en stagnatie van het stadsvernieuwingsproces te voorkomen wordt onderzoek of het nuttig en wenselijk is het instrument van onteigening te hanteren op basis van bestemmingsplan of bouwplan.
- 4.15. Er wordt op korte termijn een plan gemaakt op basis waarvan met gebruikmaking van rijkssubsidies alle middel-hoogbouw kan worden voorzien van liften.
- 4.16. De woonfunctie van de binnenstad wordt kwantitatief en kwalitatief beschermd. In dat kader zal ook het wonen boven winkels worden bevorderd.
- 4.17. In de stadsvernieuwingsgebieden is het uitgangspunt om woningen te verbeteren. Er zal meer sloop plaats vinden wanneer de verbeterkosten te hoog worden en volgens de waarborgen zoals in het VHP geformuleerd.

- 4.18. Uitgangspunt voor stadsvernieuwingsprocessen is dat zorgvuldig rekening wordt gehouden met behoud van de bestaande sociale structuur van de buurten, als dit door de buurten wordt gewenst.
- 4.19. In stadsvernieuwingsgebieden worden meer duurdere woningen gebouwd, terwijl in de gebieden met duurdere woningen meer goedkopere woningen worden gebouwd.
- 4.20. Via aantrekken van aanvullende private middelen zal het effect van de gemeentelijke middelen in de stadsvernieuwing worden vergroot.

■ HOOFDSTUK 5 MILIEU

- 5.1. Coördinatie van het samenhangend milieubeleid wordt in de organisatie zichtbaar gemaakt. Hiertoe wordt op korte termijn een actueel milieubeleidsplan, mede gebaseerd op het NMP+, geformuleerd.
- 5.2. De controle op de naleving van wettelijke regels en vergoedingsvoorwaarden wordt verscherpt. Bedrijven zullen hierbij nadrukkelijk op hun eigen verantwoordelijkheid worden aangesproken, onder andere door het stimuleren van interne milieuzorg.
- 5.3. Het onderhoudsniveau van het groen in de stad wordt verbeterd. Er wordt gestreefd naar een kwantitatieve en kwalitatieve uitbreiding van de hoeveelheid groen per inwoner.
- 5.4. Er wordt gestreefd naar een optimale spreiding van groenvoorzieningen over de stad. Daarbij krijgen o.a. aandacht: meer bomen in het city-gebied, uitbreiding van het singelgroen, groene wandelroutes, bescherming van tuinen en binnenterreinen, meer daktuinen, bescherming van de landgoederen en andere kwetsbare gebieden.
- 5.5. De milieuvorlichting en -educatie wordt uitgebreid en organisatorisch gebundeld.
- 5.6. Bij aanleg en beheer van groenvoorzieningen worden de bewoners zoveel mogelijk betrokken.
- 5.7. Er wordt een milieu-telefoon ingesteld voor klachten en informatie.
- 5.8. Bij het tegengaan van milieu-overlast dient de nadruk te liggen op een preventief beleid.
- 5.9. Voor de verwerking van afvalstoffen wordt een bijgesteld integraal plan gemaakt, dat uitgaat van afvalscheiding in huishoudens en in bedrijven, hergebruik van afval en preventie. De gemeente stelt een afvalreductieplan op voor de afvalstromen van alle gemeentelijke diensten en bedrijven.
- 5.10. De gemeente Utrecht laat geen opslag van kernafval toe op haar grondgebied.